

Notat

Saksbehandler

Michael Bell, tlf.

Dato

04.06.2026

Referanse

26/10682-2

Til

kommunikasjon og samfunnskontakt

Kopi til

Høring - Forsvaret - opprettelse av et permanent restriksjonsområde Jan Mayen

1. Om høringen

Luftfartstilsynet gjennomfører med dette en rettet høring av søknad fra Forsvaret om opprettelse av et permanent restriksjonsområde på Jan Mayen.

Høringsinnspill sendes til Luftfartstilsynet innen **10. juli 2026** på e-postadresse postmottak@caa.no, og merkes med saksnummer 26/10682.

Høringen er åpen for alle. Vi ber om at høringsinstansene selv vurderer om høringen burde viderefremmes til andre aktuelle interessenter.

Eventuelle spørsmål kan rettes til saksbehandler Michael Bell, mib@caa.no

2. Nærmere om søknaden og sakens bakgrunn

Forsvaret, org.nr 986105174, ved Joint Airspace Coordination Cell søkte i brev datert 6. juni 2026 om etablering av et permanent restriksjonsområde rundt Jan Mayen som, når restriksjonsområdet er aktivt, forbyr flyging for alle luftfartøy inklusive ubemannede luftfartøy og modellfly.

Forsvaret oppgir at de har både i fredstid og under krisesituasjoner et operativt behov for å kunne nytte hele luftrommet over Jan Mayen fra bakken/havoverflaten og helt ut til grensen for territorialfarvannet (12 nautiske mil). De oppgir videre at området kun vil bli aktivert i kortere tidsrom.

Forsvaret oppgir også at ved å fastsette et permanent restriksjonsområde som er aktivt etter publisering i NOTAM, så vil man redusere den administrative byrden for alle involverte parter.

3. Utredning av tiltaket

Regjeringens utredningsinstruks setter rammene for kartlegging av nye tiltak av den typen som opprettelse av restriksjonsområder vil være. Et minimumskrav er å besvare følgende seks spørsmål:

- Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
- Hvilke tiltak er relevante?
- Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
- Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
- Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
- Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

Forsvaret har i gitte situasjoner behov for å sikre uforstyrret adgang til og kontroll i luftrommet over Jan Mayen. Ved å opprette et restriksjonsområde som kan aktiveres ved publisering i NOTAM så vil Forsvaret ha etablert det nødvendige instrumentet for å ivareta deres behov. Området vil kun være aktivt når det er behov for det, resten av tiden vil det ikke være aktivt og dermed ikke påvirke andre luftromsbrukere. Forsvaret oppgir også et ønske om at luftrommet skal reguleres på en slik måte at den administrative belastningen på berørte parter minimeres i så stor grad som mulig.

Hvilke tiltak er relevante?

Relevante tiltak for å beskytte forswarets anlegg vil kunne være å oppfordre aktører i luftfarten om å holde seg unna området, eller å legge ned et forbud om det samme. Det første vil kunne ivaretas gjennom å opprette såkalte fareområder, mens et restriksjonsområde vil ivareta behovet for et forbud.

Et restriksjonsområde kan innebære forbud mot spesifikk aktivitet, enten for angitte tidsrom eller med særskilte unntak og tilpasninger. I foreliggende sak anser Luftfartstilsynet at opprettelse av et permanent restriksjonsområde som er aktivt etter publisering i NOTAM der det er et forbud mot all flyging med luftfartøy er det sikreste alternativet for å oppnå Forsvarets behov i området.

Luftfartstilsynet kan opprette restriksjonsområder med hjemmel i forskrift av 14. desember 2021 nr. 3530 om luftromsorganisering §§ 17 og 22, jf. luftfartsloven § 9-1 a. Restriksjonsområder opprettes i form av forskrift, jf. forskrift om luftromsorganisering § 4, første ledd.

Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltaket?

Opprettelse av et permanent restriksjonsområde i det aktuelle luftrommet er først og fremst prinsipielt utfordrende ved at det innebærer at luftrommet, som i utgangspunktet er fritt til bruk for alle, ikke lengre vil være tilgjengelig for aktører med ubemannede luftfartøy. Med økende antall luftromsbrukere og stadig flere restriksjoner, ser vi at tilgangen til luftrom blir begrenset. Gjennom

forskrift om luftromsorganisering er Luftfartstilsynet blant annet pålagt å avveie de ulike luftromsbrukernes behov mot hverandre ved avgjørelsen av saker som den foreliggende.

Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?

Det foreslåtte tiltaket er opprettelse av et permanent restriksjonsområde. Virkningene vil derfor være permanent. Ettersom restriksjonsområdet kun skal være aktivt etter publisering i NOTAM, så vil den praktiske virkningen på luftfarten kun inntreffe i de periodene der Forsvaret aktiverer området.

De positive virkningene av tiltaket er først og fremst at restriksjonsområdet vil kunne sette Forsvaret i stand til å ha nødvendig kontroll på luftrommet over og rundt Jan Mayen.

At det etableres et restriksjonsområde vil redusere risikoen for at uvedkommende uforvarende opererer luftfartøy i området, da utstrekning og høyde på området vil være publisert. Når restriksjonsområdet skal være aktivt, så vil dette kunne gjennomføres på en måte som bidrar til å minimere de negative konsekvensene for annen luftfart da området vil være kjent i fra før av for relevante aktører.

Negative virkninger av tiltaket er at den frie ferdselen i luftrommet begrenses. Det kan også føre til at aktører som har særskilte planer eller behov som ikke er kjent for Luftfartstilsynet, får avskåret disse som følge av restriksjonene i luftrommet. Luftfartstilsynet legger til grunn at det i praksis vil være få luftromsbrukere som vil bli negativt påvirket av dette tiltaket. Dette på grunn av den geografiske plasseringen av det angjeldende luftrommet.

Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Forutsatt at det ikke avdekkes vektige motforestillinger mot opprettelsen av restriksjonsområde, anbefaler Luftfartstilsynet samlet sett at området opprettes.

Luftfartstilsynet foreslår derfor at det fastsettes en forskrift om opprettelse av et permanent restriksjonsområde som kan aktiveres via publisering i NOTAM slik det er søkt om. Utkast til forskrift er vedlagt dette høringsbrevet.

Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Forutsetningene for en vellykket gjennomføring er at alle luftfartøy, som ikke har fått særskilt tillatelse eller er unntatt fra å følge restriksjonene i området, retter seg etter det flyforbudet som forskriften fastsetter når området er publisert aktivt i NOTAM.

